

Program zasedání Vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 17. prosince 2020

(zasedání bude probíhat z důvodu nepříznivé epidemiologické situace on-line prostřednictvím aplikace MS Teams, hlasování bude zajištěno pomocí aplikace <https://vr.is.cuni.cz/>)

1. Zahájení

- 1.1. Organizační informace
- 1.2. Prezence členů Vědecké rady FF UK
- 1.3. Schválení programu zasedání Vědecké rady FF UK
- 1.4. Schválení zápisu ze zasedání Vědecké rady FF UK dne 19. 11. 2020

2. Řízení ke jmenování profesorem pana doc. Jamese Hilla, Ph.D. (FF UK) pro obor Filozofie

(základní informace v příloze č. 1)
(teze přednášky v příloze č. 2)

3. Personálie

Na vědomí:

3.1. Oznámení o udělení titulu Ph.D.:

V komisi pro studijní program Filologie, studijní obor Obecná lingvistika obhájila Mgr. Karla Tvrďá dne 21. 10. 2020 svou disertační práci s názvem: Mediální dialogické sítě v komunistickém Československu. Děkan udělil na základě návrhu komise jmenované titul **d o k t o r**.

V komisi pro studijní program Obecná teorie a dějiny umění a kultury, studijní obor Dějiny výtvarného umění obhájila Mgr. Lenka Kerďová dne 29. 10. 2020 svou disertační práci s názvem: Pražská meziválečná architekturane mecky mluvících architektů. Děkan udělil na základě návrhu komise jmenované titul **d o k t o r**.

V komisi pro studijní program Filologie, studijní obor Jazyky zemí Asie a Afriky obhájila Mgr. Rachel Mikos dne 29. 10. 2020 svou disertační práci s názvem: Ambiguity and Abstraction in Mongolian Riddles: An Ethnolinguistic Analysis. Děkan udělil na základě návrhu komise jmenované titul **d o k t o r**.

V komisi pro studijní program Filologie, studijní obor Translatologie obhájil Mgr. Petr Eliáš dne 3. 11. 2020 svou disertační práci s názvem: Překlady a poezie členů Skupiny 42. Děkan udělil na základě návrhu komise jmenovanému titul **d o k t o r**.

V komisi pro studijní program Obecná teorie a dějiny umění a kultury, studijní obor Dějiny výtvarného umění obhájil Mgr. Jakub Hauser dne 20. 11. 2020 svou disertační práci s názvem: „Sans retour“. Výtvarníci ruské emigrace v meziválečné Praze. Děkan udělil na základě návrhu komise jmenovanému titul **d o k t o r**.

V komisi pro studijní program Obecná teorie a dějiny umění a kultury, studijní obor Dějiny výtvarného umění obhájila Mgr. Anežka Mikulcová dne 20. 11. 2020 svou disertační práci s názvem: Portrétní silueta v Českých zemích od 18. do 19. století. Děkan udělil na základě návrhu komise jmenované titul **d o k t o r**.

V komisi pro studijní program Historické vědy, studijní obor Dějiny a kultury zemí Asie a Afriky obhájila Mgr. Barbora Nováková dne 27. 11. 2020 svou disertační práci s názvem:

Kulty vodních božstev v kontextu vztahu státu a lokálních božstev za dynastie Nguyễn.
Děkan udělil na základě návrhu komise jmenované titul d o k t o r.

Ke schválení prostřednictvím hlasovací aplikace <https://vr.is.cuni.cz/> v termínu, který bude oznámen:

3.2. Návrh Ústavu translatologie na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Překladařství a tlumočnictví (obor: Mezikulturní komunikace čeština – němčina / Interkulturelle Kommunikation und Translation Tschechisch – Deutsch), studijní program Mezikulturní komunikace: překlad a tlumočení - Němčina pro překlad a tlumočení a SZK pro studijní program Překladařství a tlumočnictví (obor: Překladařství: čeština - němčina, Tlumočnictví: čeština - němčina):

PhDr. Jana Pokojová

Zdůvodnění ÚTRL: Kol. Pokojová má působit jako členka komisí pro BZK a SZK, a to v jejich tlumočnické části. I když zatím nemá titul Ph.D., její rozsáhlé tlumočnické zkušenosti jsou zárukou, že tyto součásti státních zkoušek budou odpovídat jak praktickým, tak teoretickým požadavkům daným akreditací příslušných oborů.

3.3. Návrh Katedry andragogiky a personálního řízení na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Andragogika a personální řízení, studijní program Pedagogika (obor: Andragogika a personální řízení) a SZK pro studijní program Andragogika a personální řízení, studijní program Pedagogika (obor: Andragogika a personální řízení):

PhDr. Alexandra Fonville, Ph.D.

3.4. Návrh Katedry psychologie na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Psychologie, studijní program Psychologie (obor: Psychologie), SZK pro studijní program Psychologie, studijní program Psychologie (obor: Psychologie) a SRZK pro Psychologie (obor: Psychologie):

PhDr. Jana Woleská, Ph.D.

Mgr. Zuzana Štěrbová, Ph.D.

3.5. Návrh Katedry psychologie na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Psychologie, studijní program Psychologie (obor: Psychologie), SZK pro studijní program Psychologie, studijní program Psychologie (obor: Psychologie), Pedagogicko-psychologický modul a SRZK pro Psychologie (obor: Psychologie):

PhDr. Jana Draberová, Ph.D.

3.6. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Filologie, studijní obor Románské literatury (tříletá délka studia):

Mgr. Karolina Válová, Ph.D.

Mgr. Chiara Mengozzi, Ph.D.

Mgr. Vít Kazmar, Ph.D.

PhDr. Athena Alchazidu, Ph.D.

Dr. Jan Mlčoch

3.7. Návrh oborové rady na změnu role předsedy ve zkušebních komisích pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Filologie, studijní obor Románské literatury (tříletá délka studia):

doc. Mgr. Daniel Nemrava, Ph.D. (předseda)

prof. Mgr. Jiří Špička, Ph.D. (předseda)

3.8. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Filologie, studijní obor Český jazyk (tříletá délka studia):

Mgr. Jan Chromý, Ph.D.
Mgr. František Martínek, Ph.D.
doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.
Mgr. Svatava Škodová, Ph.D.
PhDr. Petr Nejedlý, Ph.D.
Mgr. Kateřina Šormová, Ph.D.
PhDr. Pavel Štěpán, Ph.D.
Mgr. Barbora Štěpánková, Ph.D.
PhDr. Martin Prošek, Ph.D.

3.9. Návrh na odvolání členů oborové rady oboru Filozofie/programu Filozofie (délka studia tříletá, čtyřletá včetně anglických mutací oboru):

prof. PhDr. Pavel Kouba
prof. Lenka Karfíková, Dr. theol.
prof. Karel Novotný, M.A., Ph.D., DSc.

4. Návrh na složení komise pro habilitační řízení a témat habilitační přednášky pro habilitační řízení pana Mgr. Michala Téry, Ph.D. (FF Univerzita Pardubice) pro obor Slavistika:

Habilitační práce:

Kyjevská Rus: dějiny, kultura společnost

4.1. Návrh komise:

Předseda:

prof. PhDr. Petr Kaleta, Ph.D., MU Brno

Členové:

prof. PhDr. Jiří Fiala, CSc., emeritní profesor UP Olomouc

doc. PhDr. Hanuš Nykl, Ph.D., UK Praha

doc. PhDr. Jan Vorel, Ph.D., Ostravská univerzita

doc. Kirill Ševčenko, doktor historických věd, Ruská státní univerzita, pobočka Minsk

4.2. Návrh přednášek (řazeno dle preference kolegia, abstrakty viz příloha č. 3):

1. Sakralita knížecí moci v raném středověku – na slovanském materiálu
2. Uherský stát v kontextu slovanské Evropy
3. Bosenská církev jako problém paměti v epoše psaného slova

5. Projednání Plánu realizace Strategického záměru FF UK pro rok 2021

K dispozici na intranetu VR FF UK a v e-mailech.

6. Opatření děkana Členství ve zkušebních komisích pro státní zkoušky a obhajoby disertačních prací na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy

K dispozici na intranetu VR FF UK a v e-mailech.

6.1. Návrh usnesení Vědecké rady FF UK: Staré a nové akreditace:

„Vědecká rada FF UK schvaluje na základě návrhu děkana fakulty podpořeného vedoucími příslušných základních součástí fakulty a příslušnými oborovými radami, že osoby, které byly v minulosti schváleny Vědeckou radou FF UK jako oprávněné zkoušet při státních zkouškách a obhajobách disertačních prací, resp. jako členové zkušebních komisí pro státní zkoušky a pro obhajoby disertačních prací, pro konkrétní studijní programy a obory mají právo zkoušet při státních zkouškách a obhajobách disertačních prací, resp. jako členové zkušebních komisí pro státní zkoušky a pro obhajoby disertačních prací, také pro studijní programy, pro které bylo nově získáno oprávnění je uskutečňovat v rámci institucionální akreditace či byly nově samostatně akreditovány, a sice pro ty studijní programy, u kterých existuje obsahová vazba na dříve akreditované studijní programy a obory, jak je to uvedeno v příložené tabulce.“

6.2. Návrh usnesení Vědecké rady FF UK: Rozšíření z oboru na program:

„Vědecká rada FF UK schvaluje na základě návrhu děkana fakulty podpořeného vedoucími příslušných základních součástí fakulty a příslušnými oborovými radami, že osoby, které byly v minulosti schváleny Vědeckou radou FF UK jako oprávněné zkoušet při státních zkouškách a obhajobách disertačních prací, resp. jako členové zkušebních komisí pro státní zkoušky a pro obhajoby disertačních prací, pro konkrétní studijní obory akreditované podle zákona o vysokých školách ve znění účinném před 1. 9. 2016 mají právo zkoušet při státních zkouškách a obhajobách disertačních prací, resp. jako členové zkušebních komisí pro státní zkoušky a pro obhajoby disertačních prací, také pro ostatní studijní obory, které náležejí do stejného studijního programu.“

6.3. Návrh usnesení Vědecké rady FF UK Rozšíření z programu na oblast:

„Vědecká rada FF UK schvaluje na základě návrhu děkana fakulty podpořeného vedoucími příslušných základních součástí fakulty a příslušnými oborovými radami, že osoby, které byly v minulosti schváleny Vědeckou radou FF UK jako oprávněné zkoušet při státních zkouškách a obhajobách disertačních prací, resp. jako členové zkušebních komisí pro státní zkoušky a pro obhajoby disertačních prací, pro konkrétní studijní programy, pro které bylo získáno oprávnění je uskutečňovat v rámci institucionální akreditace či byly nově samostatně akreditovány podle zákona o vysokých školách ve znění účinném od 1. 9. 2016, mají právo zkoušet při státních zkouškách a obhajobách disertačních prací, resp. jako členové zkušebních komisí pro státní zkoušky a pro obhajoby disertačních prací, také pro ostatní studijní programy, které náležejí do stejné oblasti studia.“

6.4. Návrh usnesení Vědecké rady FF UK k znění opatření děkana Členství ve zkušebních komisích pro státní zkoušky a obhajoby disertačních prací na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy

„Vědecká rada FF UK na základě návrhu děkana fakulty projednala opatření děkana Členství ve zkušebních komisích pro státní zkoušky a obhajoby disertačních prací na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a nemá připomínku.“

7. Různé

Přílohy

Příloha č. 1

Cca v 10.10 hodin řízení ke jmenování profesorem pana **doc. Jamese Hilla, Ph.D.** (FF UK) pro obor **Filozofie**.

Komise:

Předseda:

prof. Miroslav Petříček, Dr., FF UK

Členové:

prof. RNDr. Jaroslav Peregrin, CSc., FF UHK, FLÚ AV ČR

prof. PhDr. Petr Kotátko, CSc., FLÚ AVČR

doc. Mgr. Tomáš Marvan, Ph.D., MU Brno, FLÚ AV ČR

doc. RNDr. Josef Moural, CSc., UJEP Ústí nad Labem

Autoři doporučujících dopisů:

prof. John Milton, King's College London

prof. David Berman, Trinity College Dublin

prof. Karel Thein, FF UK

Téma přednášky:

Tělo a osoba v politickém liberalismu u Locka

Příloha č. 2

Jméno a příjmení s tituly: **doc. James Hill, Ph.D.**

Název profesorské přednášky: **Tělo a osoba v politickém liberalismu u Locka**

Ústředním pojmem politického liberalismu je individuum. Individuum coby morální subjekt je nositelem politických práv a povinností. Svoboda, která je nejpodstatnější hodnota v liberalismu, je právě svoboda tohoto individua—svoboda jeho jednání, pohybu, vyjádření. John Locke, který je často považován za otce moderního liberalismu, charakterizuje tento individuální politický subjekt jako „osobu“ (person). Termín „osoba“ má v jeho lexikonu nový význam. Není to již entita, která by mohla mít kolektivní nebo anonymní povahu, jako například „právní osoba“ či „fiktivní osoba“ (persona ficta) v římském právu. Osoba je konkrétní a jednotlivý subjekt. V čem však spočívá identita a esence tohoto osobního individua?

Může se zdát, že Locke chápe osobu ve své teoretické a politické filozofii dvěma různými způsoby. Mnoho interpretů vlastně považuje jeho tvrzení v tomto ohledu za sotva slučitelná, ba i zcela kontradiktorní. Ve svém Eseji o lidském rozumu (1690) totiž Locke zřejmě považuje osobu za psychický princip kontinuity vědomí, kdežto ve svém Druhém pojednání o vládě (1690) je osoba spíše tělesným jsoucnem. V Eseji Locke píše, že osoba je myslící vědomý subjekt a že její identita dosahuje tak daleko, jak dosahuje vědomí a starost o vlastní štěstí. Ve Druhém pojednání přitom tvrdí, že vlastníme svoji osobu a tím myslí, že fyzické tělo je prvotní vlastnictví a základ všech ostatních práv. V jednom textu je osoba psychický princip nezávislý na těle, zatímco v textu druhém je osoba tělem samým.

Mým cílem v této přednášce bude dokázat, že navzdory zdánlivé neshodě existuje u Locka jednotný pojem osoby. Není tedy pravda, že jeho dva nejvýznamnější texty, které byly napsány souběžně, jsou v tomto podstatném ohledu v neshodě. Nejdříve bych rád vysvětlil, jak pojem osoby vzniká z Lockovy kritiky platónské metafyziky duše na jedné straně, a z jeho odmítání materialismu na straně druhé. V tomto světle uvidíme zásadní roli subjektivního těla v jeho anti-dualistickém chápání osoby. To pak umožňuje interpretaci zdánlivě kontradiktorních pojednání o osobě v těchto dvou hlavních spisech jako zcela komplementárních a navzájem konsistentních koncepcí.

V zájmu dosažení tohoto cíle bychom ve svých úvahách vždy měli brát zřetel na novátorskou povahu Lockova pojmu osoby. Před Lockem měli filozofové sklon považovat esenci lidské bytosti za imateriální či duševní substanci. V platónské tradici, ve které stojí také Lockův předchůdce René Descartes, je tato substance v principu nezávislá na lidském těle. Tělo má jen akcidentální a vnější vztah k duši jakožto její ulita, či dokonce „vězení“. I když nenabízí demonstrativní důkaz, že substanciální duše je neskutečná, je Locke přesvědčen, že takovýto metafyzický předpoklad vůbec neosvětluje identitu morálního a politického subjektu. Dokážeme si totiž představit situace, kde jedna duševní substance participuje v životě různých osob v různých časech, stejně jako si dokážeme představit situace kde více duševních substancí participuje v jedné osobě jako jeho postupné časové segmenty. Wittgenstein napsal v jiném kontextu, že, „k stroji nepatří kolečko, kterým lze otočit, aniž se něco jiného pohne spolu s ním.“ Locke považuje substanciální duše za takové pomyslné kolečko, které nehraje vůbec žádnou roli v determinaci identity morálního subjektu a v praktickém jednání a morální reflexi je zcela postrádatelné.

Vědomí spíše než substanciální duše determinuje identitu osoby, říká Locke. To znamená, že identita osoby je něčím více než identitou mozku či nervové soustavy, jak by tvrdil materialista. Locke nám v Eseji říká, že osoba je „myslící inteligentní bytost ... která je schopná o sobě uvažovat jako o sobě samé, jako o téže myslící věci v různých dobách a na různých místech; a to činí pouze díky vědomí.“ Vědomí, či lépe sebevědomí, je pak

schopné „přivlastňovat“ minulé zážitky a činnosti k jedné osobní identitě tím, že si vzpomíná na tyto zkušenosti a činnosti z hlediska prožívání a konání. „Jen tak daleko, kam až může toto vědomí sahat zpět k nějaké minulé činnosti či myšlence, tak daleko sahá identita oné osoby,“ píše. Vědomí má spojující či sjednocující funkci. Umožňuje diachronickou časovou kontinuitu jednotlivce.

Tato spojující funkce však nepůsobí jen v rámci času, ale také v rámci prostoru. Osoba má totiž tělesné rozměry, které jsou závislé na jednotící síle vědomí v daném synchronickém okamžiku. Osoba není jakýmsi přízrakem zesnulé duševní substance, není imateriální myslící a cítící element, nyní již bez substanciálního podkladu. Je spíše ztělesněnou bytostí. To je důvod, proč Locke píše, že „veškeré částechy [našich těl] zatímco jsou životně sjednoceny v tomtéž myslícím a vědomém já ... jsou složkami nás samých, tj. našeho myslícího a vědomého já.“ (E. 2.27.11). V této pasáži i v dalších v Eseji, Locke zdůrazňuje, že tělesná stránka člověka je součástí osoby. Tělo není vnější ulitou, nýbrž nezbytnou součástí já a osoby: částí celku. “[J]sou pro každého údy jeho vlastního těla částmi jeho samého; má k nim náklonnost a jeví o ně zájem.“ (E. 2.27.11)

Někdo by zde mohl namítnout, že tělo je organismus, a tím pádem je spíš totožné s tím, čemu Locke říká „člověk“ (man). Člověk je totiž Lockem rozlišován od osoby tím, že člověk je biologickou organizací, kdežto osoba je subjektivní vědomé já. Člověk je objekt vnímání, osoba je subjekt. Je nepochybně pravda, že se tělo jako anatomická entita jeví i jako člověk. Nicméně v rámci vědomí bychom mohli mluvit o subjektivním či personálním těle. Jak píše Jan Patočka, „fenomén personálního těla, které není jen objektem pohledu a abstraktní úvahy, ale v němž v jistém smyslu jsme ... je základem orientace v okolí.“ Personální tělo v tomto smyslu je součástí subjektu. To můžeme ilustrovat na příkladu dotýkání se stolu, kdy rukou cítíme povrch stolu jako hladký či hrubý, teplý či chladný atd. Pokud vnímám stůl hmatem, moje cítící ruka je součástí vnímajícího subjektu a tím součástí mé osoby. Rozlišuji mezi počitky v dotýkající se ruce a vjemy stolu, který je objektem tohoto vnímání dotekem.

Mohli bychom tak říci, že „člověk“ či biologický organismus je v daném okamžiku koextenzivní s osobou. Organismus je objektivní struktura ve stejném prostoru, v němž existuje subjekt či osoba. Z toho pak vyplývá, že tělo je součástí osoby. Jak Locke píše: „malíček, pokud je zahrnut oním vědomím, je právě tak částí onoho já jako to, co je v tomto směru neskonale prvořadější“ (E.2.27.17). Nyní je již jasné, že pojetí osoby v Pojednání o vládě je zcela ve shodě s pojmem osoby z Eseji o lidském rozumu. Moje tělo je mojí osobou proto, že je místem mého rozšířeného vědomí a součástí vnímajícího subjektu. Když tak Locke ve své politické filozofii tvrdí, že vlastníme svoji osobu, přepokládá svoje pojetí ztělesněného vědomí, podle něhož mé tělo přímo patří k mému subjektu.

Příloha č. 3

Návrh tří habilitačních přednášek: **Mgr. Michal Téra, Ph.D.**

Název přednášky A: Sakralita knížecí moci v raném středověku – na slovanském materiálu

Abstrakt:

Postavení reprezentanta moci je ve většině kultur legitimizováno sakrální sférou. Z toho vyplývá i povaha této moci, která je nasycena posvátnem. Tato sakralita je vztažena i na osobu panovníka či jeho rod, který často proklamuje své mýtické počátky. Tento typ posvátné moci znalo i slovanské prostředí, jak můžeme soudit z dochovaných středověkých pramenů nejrozličnějšího druhu. Posvátnost knížecí osoby či knížecího rodu byla dána jak iniciačními rituály, které provázely uvedení vládce do jeho funkce, tak mytologické syžety o původu knížecí moci. Tato posvátnost přetrvávala i období christianizace a v některých projevech se uchovala i v křesťanském období, o čemž mimo jiné svědčí i jisté žánry výtvarné kultury reprezentativního charakteru.

Název přednášky B: Bosenská církev jako problém paměti v epoše psaného slova

Abstrakt:

Problematika paměti je zvláště výrazná v období psaného dokumentu. Selektivita paměti mohla být dána snahou potlačit nežádoucí informace či dokonce vymazat vzpomínku na nechtěné jevy. Zvláště výrazně se tento postup uplatňoval v případě ideové disentu. Řadu myšlenkových směrů a škol neznáme či známe jen sporadicky díky záměrné selekce psaného textu či třeba jen kvůli tomu, že hlavní masa vyznavačů zmizela a s nimi i ti, kteří měli zájem na opisování a tradování textů. I ve středověké slovanské Evropě se objevuje tato problematika. Zvláštním případem je tzv. bosenská církev, která již ve vrcholném středověku byla označována za heretickou, což vedlo i k vyhlašování křížových výprav proti Bosně. Přestože dodnes přetrvává obecný názor, že tato bosenská církevní organizace patřila do systému dualistických náboženských společenství ve Středomoří a vycházela z bogomilské hereze, překvapivě nelze tuto tezi nikterak průkazně doložit, neboť k tomu schází jediný přesvědčivý text. Navíc samotné bogomilství východního Balkánu rovněž trpí absencí dochovaných pramenů vlastní provenience a jeho učení pouze skládáme ze zmínek z polemických textů. Přesto se bosenská církev a její vyznavači stali objektem svérázné novodobé mytologie, jejíž ozvuky můžeme zachytit v bosenském prostředí ještě dnes.

Název přednášky C: Uherský stát v kontextu slovanské Evropy

Abstrakt:

Specifičností uherského státu v centrální Evropě bylo jeho etnické složení. Tvůrci státu, významná část elity i první panovnická dynastie byli ugrofinského, tj. maďarského původu a "prehistorie" tohoto etnika je spojena s kulturou a životním stylem kočovných národů východoevropských a středoasijských stepí spíše, než s kulturou indoevropských evropských societ, mezi které patřili i Slované. Vstup takového živlu do formačních procesů raně středověkých slovanských států a komunit nebylo sice nic neobvyklého, předchází analogické vlny nomádského - většinou turkického - obyvatelstva (Avaři, Bulhaři, Chazaři) však většinou podlely asimilaci či tlaku okolního slovanského obyvatelstva, ať organizovaného do vlastních státních útvarů, nebo jako součást symbiotických komunit vytvořených kočovníky. V případě Maďarů však k tomu nedošlo, naopak stali se sami nositeli státnosti a výrazným prvkem nového středověkého útvaru. Přesto můžeme konstatovat, že slovanská složka byla podstatnou součástí uherského státu i pro formování maďarského národa - to lze vydedukovat z modelu uherského státu, bohatého slovanského materiálu v maďarštině, v maďarském folklóru i z prostého faktu usazení bývalých nomádů a přechodu k zemědělské výrobě. Otázkou však je, jak tato slovanská složka a identita byla

reflektována v oficiální ideologii uherského státu a zda jeho elity považovali slovanský prvek za rovnocenný maďarskému, tedy zda uherský stát byl chápán jako maďarsko-slovanský a svým způsobem jako součást slovanské Evropy.